

Пащук Лілія Юріївна, курсант 3 курсу Прикарпатського факультету (м. Івано-Франківськ) НАВС
Науковий керівник: старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін та оперативно-розшукової діяльності Прикарпатського факультету (м. Івано-Франківськ) НАВС, кандидат юридичних наук *Максимів Л. В.*

ПРОБЛЕМИ ЗБИРАННЯ ДОКАЗІВ НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Доказами в кримінальному провадженні є фактичні дані, отримані у передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом (далі – КПК) порядку, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню [1, с. 122].

Процес доказування – це формування, перевірка та оцінка доказів і їх процесуальних джерел, обґрунтування висновків з метою встановлення об'єктивної істини і прийняття на її основі правильного, законного, обґрунтованого і справедливого рішення [2, с. 114].

Одним із елементів процесу доказування є збирання доказів. Воно здійснюється сторонами кримінального провадження, потерпілим у порядку, передбаченому кримінальним процесуальним законодавством. Способи збирання доказів визначені ст. 93 КПК [1]. Термін «збирання доказів» є умовним, оскільки готових доказів в природі не існує. Збираються докази здебільшого на стадії досудового розслідування, але і суд може, за власною ініціативою або за клопотанням учасників процесу доповнювати матеріали досудового розслідування, викликаючи нових свідків, призначаючи експертизу тощо [3].

Слідчий, прокурор, працівник оперативного підрозділу, виявляючи у процесі слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій належну до провадження інформацію (ідеальні чи матеріальні сліди правопорушення) та фіксуючи її у процесуальних актах, – формують процесуальні джерела доказів (ч. 2 ст. 84 КПК України). Отже, способами збирання доказів та

їх джерел є слідчі та судові дії (допити, обшуки, огляди тощо), інші процесуальні дії (зокрема, вимога осіб і органів, які ведуть процес, пред'явити предмети і документи або провести ревізію), а також подання доказів (фактично – предметів і документів) із власної ініціативи учасниками процесу, іншими громадянами, підприємствами, установами і організаціями [2].

Збирання доказів може здійснюватися і в результаті надання даних органам розслідування чи суду підозрюваним, обвинуваченим, його захисником, а також потерпілим, цивільним позивачем, цивільним відповідачем та їх представниками; а також будь-якими громадянами, підприємствами, установами і організаціями [4].

Проте зібрані докази на стадії досудового розслідування не є обов'язковими для суду. Однак, не зважаючи на розширення прав захисника, особливо в частині збирання доказів на стадії досудового розслідування, процесуальні можливості сторони обвинувачення та захисту у його забезпеченні залишаються нерівними. Враховуючи виняткові повноваження сторони обвинувачення щодо проведення негласних слідчих (розшукових) дій, сторона захисту виявляється значно обмеженою у можливості збирання фактичних даних, що можуть виступати основою формування доказів на окремих стадіях кримінального провадження.

Отже, на стадії досудового розслідування кримінального провадження проводиться розгорнуте кримінально-процесуальне доказування, в якому найповніше реалізуються всі його елементи, широко застосовуються науково-технічні засоби для збирання і перевірки доказів і їхніх джерел. На цій стадії можуть використовуватись всі способи збирання доказів. Також, доцільно було б зрівняти можливості сторони захисту та обвинувачення під час збирання доказів не тільки на стадії досудового розслідування, а й на всіх стадіях кримінального провадження вцілому. Для вирішення означеної проблеми необхідно удосконалити кримінальне процесуальне законодавство.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. В. В. Коваленка, Л. Д. Удалової, Д. П. Письменного. – Київ : Центр учб. літ., 2013. – 544 с.

2. Коваленко Є. Г. Кримінальний процес України : підручник / Є. Г. Коваленко, В. Т. Маляренко. – 2-е вид., перероб. і допов. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 712 с.
3. Удалова Л. Д. Кримінальний процес України. Загальна частина : підручник / Л. Д. Удалова. – Київ : Кондор, 2015. – 152 с.
4. Басиста І. В. Кримінальний процес України : навч. посіб. / І. В. Басиста, В. І. Галаган, Ж. В. Удовенко. – Київ : Центр учб. літ., 2010. – 352 с.

Пугачова Богдана Володимирівна, курсант 2 курсу Прикарпатського факультету (м. Івано-Франківськ) НАВС
Науковий керівник: старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін та оперативно-розшукової діяльності Прикарпатського факультету (м. Івано-Франківськ) НАВС, кандидат юридичних наук *Максимів О. Д.*

ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ НА ПЕВНИЙ СТРОК ЯК ЗМІСТ ПРАВОРЕАЛІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

Серед правових цінностей виділяють активність суб'єктів права у правовій сфері, добровільність виконання вимог правових норм, реальність прав і свобод громадян, ефективність правового регулювання, якісні закони, досконала юридична техніка, розвинута правова наука, юридична освіта, ефективна юридична практика, стабільний правопорядок. Дотримання вимог закону, а також відповідальність за вчинення діяння є правореалізаційною системою кримінального права. Саме тому позбавлення волі на певний строк становить і впливає на якість системи законодавства, як показника правової культури.

Конституція України нормативно закріпила засади побудови демократичної соціальної правової держави, де людина, її життя і здоров'я, честь і гідність недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Також ст. 29 гарантує кожній людині право на свободу та особисту недоторканість.